

העם

דר שפיגל

"איזה שם סימלי!" התפעלו הפרשנים ברחבי העולם, כאשר התפוצצה פרשת דר שפיגל בגרמניה. כי בגרמניה, "שפיגל" פירושו ראי - ובראי זה השתקפה בכואה נאמנה של גרמניה החדשה: המיליטריזם החדש, שלטון מגנוני-החושך, השרירות הממשלתית, האופי הדיקטטורי המוסחה של של הכוחות המרכזיים.

אין ספק כי בישראל מתבטלת אוריה דומה. רוב המפלגות שקועות בכוץ וברפש. המפלגות המלוכלכות פחות הוכיחו אולת י, פחדנות וחוסר-יעילות משוועת. אנשים גוונים מתרחקים גם מאלה, גם מאלה. צמי רות רוב המפלגות מורכבות מעסקנים אפס רים, המעוררים בציבור רק בוז ושאיט-נפש. לעומת זאת, יש בארץ חוגים התובעים בגלוי את כתר הדיקטטורה למנהיגים, האחד בדורו. כמו בצרפת, מופיעה הישועה בדמות הגואל, המבטיח להוציא את המדינה מן הביצה המפלגתית ("שינוי שיטת הבחירות") ולהובילה אותה שעה אל הרפתקות זוהי רות אך קטלניות.

הבחירה היא בין הפח המפלגתי לבין הפחת הדיקטטורית. אין ספק כי האפס רות השניה גרועה יותר - כפי שלמדי הגרמנים לפני זור, כשהיו במצב דומה. אולם ריח הריקבון הכללי, העולה באפו של הציבור, עלול לטשטש את השכלה-ישר, להביא להכרעה הרת-אסון.

מי שיש עיניים בראשו, רואה כי מצב נפשי זה קרב והולך. השינואה הציבורית למפלגות הקיימות, המכרסמת בלב המדינה מזה שנים, הולכת והופכת לעובדה פוליטית מרכזית, שתתפוצץ באחד הימים כי פצצה גרעינית.

"זה נמאס!" זוהי הסכנה האמיתית. שום מאמרים ודמוקראטיים מלומדים לא יחסלו אותה.

הדרך להצלת הדמוקראטיה הישראלית הרופפת היא פתיחת דרך שלישית - דרך שתשמש אלטרנטיבה מעשית גם לרקבון המפלגות הישנות, גם למגמות הדיקטטוריות.

אין יכולה להיווצר אפשרות שלישית כזאת? כתיאוריה, ייתכנו רק שלושה פתרונות: לחץ ציבורי אדיר על המפלגות הקיימות, לשם חיסול רקבונן הרעיוני והחומרי, סילוק העסקנים המקצועיים, והורדתם דם חדש מן החוץ לתוך המסגרות הקיימות; או - שינוי כללי של כל מערך המפלגות, בדרך של פילוגים ואיחודים, כך שיתגבשו כמה מחנות בריאים, בעלי מגמות רעיוניות ברורות, שיתבססו על המציאות של היום, במקום המפלגות המהוות שרידים מנחנים מן העבר הרחוק; או - יצירת מפלגה צעירה חדשה, דמוקראטית ונקייה, שתהווה אופוזיציה לעצם המיבנה של משטר-החלוקה המפלגתי הקיים, ותינתן לאזרח את האפשרות להצביע ליד הקלפי בעד אלטרנטיבה אמיתית. תהיה הדרך המעשית כאשר תהיה - הדבר יקום רק אם הסלידה הכללית תוליד כוחות חדשים מתוך העם עצמו, ואם בעלי הרצון-הטוב יחששו בלבם חובה להתמסר אישית לטיהור המדינה.

"זה נמאס! זה מגעיל!" שוב אינה תגור בה מספקת על המציאות המשתקפת בראי של פרשת שפיגל. האזרח ההגון חייב לומר: "זה נמאס! זה מגעיל! מה אני יכול לעשות כדי לשנות את המציאות?"

יחסים מרחביים

צאה אלך

ממשלת ישראל אינה מוכנה להחזיר אף פליט ערבי אחד - זוהי העמדה הרשמית, שבטאה באו"ם ובכנסת פעמים בלתי-ספורות. מהי העמדה הבלתי-רשמית? השבוע סיפר אבא לרנר, מי שהיה יועץ כלכלי של ממשלת ישראל, פרט מאגף ביותר, בשיחה עם חברי מערכת אתגר, טען הפרופסור האמריקאי הנודע לכלכלה: שר בממשלת ישראל גילה לו שהממשלה מוכנה להחזיר מאה אלף פליטים, במסגרת של הסדר.

זהו גילוי סנסציוני. כי בשבועות הקרובים יש לצפות לחץ אמריקאי גובר והולך בכיוון זה. הנשיא קנדי הגיע למסקנה כי ההשפעה האמריקאית בעולם הערבי הגיעה עתה לשיאה, וכי זהו הזדמנות טובה, אולי בלתי-החוזרת, כדי לפעול למען הסדר ממשי במרחב, שיתחיל בהסכם על בעיית הפליטים.

השאלה הנשאלת בווינגטון וברירושלים: האם תסכים ישראל להחזיר את מאה-האלף הראשונים גם בלי הסכם כולל רושמי? ואם כן, האם תהיה ישראל מוכנה להיכנע לי לחץ, להחזיר את מאה-האלף בלי הסדר, כמיפיעה על-חשבון הסדר? השבוע נתברר כי זוהי הכוונה האמריקאית. ישראל תידרש להחזיר פליטים, כי אופן ניסיוני.

"שפיגל, שפיגל על הקיר - מי היפה בכל העיר?"

של אתמול - מאלוהים ועד בריאות אומה. גם העיתוי היה סימלי. זה עתה יועזע עסקן דתי בשם אברהם פליישר את המדינה בעיקת-מכירה צינית בבאר-שבע. מכאן שבע ועד ירושלים, מן העירייה ועד לממטלה - רציפות הפרשות החזירה לתודעת אזרחי-המדינה, כי עולמי-המפלגות הישראלי רקוב עד היסוד.

רקבון זה נתגלה בכל הדורגים. מה ההבדל בין פליישר, שמכר את קולו, לבין אגודת ישראל, המתמקחת בפרהסיה על המחיר החומרי שישולם תמורת קולות-סיעתה בי כנסת, בהצבעה על הממשלה-הצבאית? ומה ההבדל בין שוחר-השלמונים של האיש שפיגל לבין השוחד הקולקטיבי, הנדרש על-ידי המפד"ל תמורת הצבעה בעד ה"טלביזיה הלימודית"?

הפח והפחת. יש ריקבון במפלגות. גרוע מזה: יש ריקבון בעצם המישטר הדיקטטור של ישראל. זה ברור. אך מה נובע מכך? כאשר נוכח האזרח הצרפתי בריקבון מפלגותיו, הסיק מכן מסקנה קיצונית. הוא זרק את המפלגות לגל-האשפה, יחד עם מנהיגיהן ועסקניהן, המליך תחתן דיקטטור נמרץ, העומד מעל לכל חשד של שחיתות. יחד עם המים המפלגתיים המזוהמים, שפכה צרפת את תינוק הדמוקראטיה.

שעורוייה מדהימה עומדת להתפוצץ בקרוב, על אף כל הנסיגות להשתיקה. יוורע לך כי יודרתו של קצין-משטרה בכיר מאוד, נוצריה זרה, נעצרה כמרגלת. דבר זה חייב את מעצרי הקצין הכביר והקורתו עלימי חוק במחון המדינה. ארי לם בגלל מעמדו וייחוסו, הוחלט לחסל את הפרשה בשקט. המרגלת גורשה מן הארץ ללא משפט, על פי החלטה אדמיניסטרטיבית, כדי למנוע ברור משפטו שהיה עלול למכך את הקצין בפלילים. לא מן הנמנע, כי עם היוורע פרטי הפרשה, ידרשו כמה חברי-כנסת דיון דחוף בוועדת-החקיקה-ובמחון של הכנסת.

מפא"י תציע לאחדות-העבודה לקבל, לפחות חלקית, את הצעת האיחוד של כ"א-הרן. במיקרה זה: איחוד שתי המפלגות, השארת מפ"ם בחוץ. החוגים התומכים ברעיון זה בתוך מפא"י עשויים אף להציע לאחדות-העבודה, או לפחות סגנות בפועל במשרד זה, לזאב צור.

צפוי דיון מחודש בממשלה, בדבר ההדלפות לעתונים. לאחרונה מתפרסמים דו"חים כמעט מלאים על הנעשה בשיבות הממשלה, דבר שעורר את זעמו של ד"ר בן-גוריון. הוא עשוי לדרוש עתה, כי כל השרים יישבעו לשמור בסוד את תוכן דיוני הממשלה. צעד נוסף: תינתן הוראה לעקוב אחרי עתונאים מסויימים, כדי לגלות מי השרים המוסרים להם חומר.

משרד הארץ יפתח במע"ר רכה נמרצת נגד כמה מן המפע"לים ובעלי-ההון הידועים בארץ. הדבר יעשה על-פי הוראותיו של לוי אשכול, שביקש לי שכנע בזאת את ה"פועלים, כי אינו דורש רק הקפאת שכ"ר, אלא גם לוחץ על בעלי-ההון. לצור

דן זה יוגשו כמה תביעות גדולות בי ענייני מס-הכנסה, ויפורסמו דרישות ה"אוצר לצמצם את ה"רווחים.

משרד-החינוך מעיין בי החזרת השגריר זולטר איתן מי פאריס. המועמד השגריר אי מיל נג'אר. משרד הבטחון, המתנגד לי מועמד זה, יציע, כי נראה, את המפקח הכללי של המשטרה, יוסף נחמיאס.

יתמנעו על פרי הידיעות על פריעות אנטישמיות בארגונינו וכי אורוגוואי. נציגי ישראל בשתי מדינות אלה נקראו לשיחה עם השלטונות המקומיים, שהביעה את מורת-רוחם מן התעמולה הצינית, הבנויה על הדגשת הפעילות הנאצית בארצות אלה. תעמולה זו, נאמר לישראל, משחירה את פני הארצות, ואם תעמנך - יראו בה מחווה בלתי-ידידותית.

ישראל תחדש את לחצה על גרמניה, להקמת נציגות דיפלומטית בגרמניה בארץ. נושא הלחץ העיקרי בבו: יו"ר הבונדסטאג, ד"ר אויגן גרסטנמאיר, שביקר לא מזמן בישראל.

מועמד אמשרי לרשת את מקומו של אפרים כ"א-רצי כמנהל "אליעזר": האלוף שלמה שמיר, שהתפטר לאחרונה מהנהלת מיפעל הפוסט-טל, כמחאה על החלטת אלמוני לצרפו לנהלת דשנים וחומרים כימיים.

ספר פנסיוני, אשר יעורר סערה בארץ בעוד כמה חודשים: ספרה הראשון של צעירה בשם הרסה מור. הספר, שזכויותיו נרכשו על-ידי הוצאת עם הספר, מתאר בצורה אוטוביוגרפית את חיי החברה והאהבה בצמרת מערכת-הבטחון. הוא עשוי ליהפך לרב-מכר מדרגה ראשונה.

הליברלים מבקשים להוציא לאור ירחון פוליטי עיוני. המכשול העיקרי: חוסר עורך מתאים.

הצעד הבא של הליגה למוניעת כפייה דתית: אחרי שפעילי הליגה סיימו לאסוף את 100 אלף החתימות לעצומה למען נישואין אזרחיים, יערכו נישואין אזרחיים נסיוניים. כבר רשומים כתיירסר זוגות, המוכנים לכך. הסכמים ייערכו בבתי פרטיים.